

DZIESMU SVĒTKI UN BALTIJAS CEĻŠ. Foto tapis 1989. gadā toreizējā Filharmonijas skvērā dienā, kad notika *Baltijas ceļš*. Ar fotogrāfiju M. Mozeram saistās divi ļoti nozīmīgi stāsti. «Raimonds Pauls toreiz bija kultūras ministrs, bet es – Valsts Filharmonijas galvenais režisors. Jau ir nodibināta Latvijas Tautas fronte, un apkārt valda atmodas noskaņa. Tas gads man bija ļoti interesants. Tiku uzaicināts būt par Skolēnu jaunatnes dziesmu un deju svētku galveno režisoru, jo ar izcilību biju absolvējis konservatoriju. Kopā ar galvenajiem virsdiriģentiem ieviesām virkni inovāciju. Tolaik režisoram tika iedota liela vara. Tā saucamie ideoloģiskie uzraugi bija visnotaļ apmulsuši. Skolēnu dziesmu svētki bija jāorganizē tautas brīvības alku *devītā viļņa* gaidās. Piecus mēnešus pirms lielā noslēguma koncerta es pieprasīju nomainīt pusi no jau sagatavotā repertuāra, diriģenti atbalstīja manus argumentus, un – es kļuvu atbildīgs ne tikai par koru raitu uznākšanu, bet, galvenais, par koncerta muzikālo dramaturģiju kopumā. Iekļāvu dziesmu sarakstā Zigmara Liepiņa daiļradi, Mārtiņa Brauna dziesmas, tostarp pirmoreiz no Lielās estrādes skanēja *Saule, Pērkons, Daugava, Jāņa Lūsēna* skaņdarbus. Aicināju šos autorus ne tikai pārrakstīt dziesmas kopkorim, bet arī pašiem būt klāt koncertā kā pavadītājiem. Viņi visi bija ar rokmuzikantu pieredzi, un loģiska bija rokgrupu klātbūtne. Tas notika pirmoreiz kā ass pavērsiens gan publikai, gan dziedātājiem. Šie dziesmu svētki bija īpaši arī ar to, ka noslēguma koncertā pirmoreiz pats pēc savas iniciatīvas kā ugunsкура dzirkstelei debesīs ļāvu plīvot sarkanbaltsarkanajam karogam, lai gan neatkarības no PSRS vēl nebija,» viņš gremdējas atmiņās un piebilst, «trīs lietas, kas pietrūka šāgada Dzesmu svētku noslēguma koncertam: tieši režisoram uzticētas atbildības par koncerta ritmu un dramaturģiju, inovāciju un karsta simbola dzirksts.» «Fotogrāfijā iemūžinātais *Baltijas ceļš* ir pasaules mēroga ideja, taču šo ļoti svarīgo dienu man personīgi iezīmēja arī citi, pavisam neplānoti notikumi. Kā Rīgas filharmonijas vadības pārstāvis biju kontaktējies ar Berlīnes filharmoniju, kura bija ieinteresēta sadarbībā ar mūsu Valsts akadēmisko kori un simfonisko orķestri. Viņu diriģents Mārtins Fišers-Dīskavs vēlējās ar mūsu mūziķiem atskaņot Brāmsa Vācu rekviēmu Doma baznīcā. Koncerts bija ieplānots 23. augustā, *Baltijas ceļa* dienā. No rīta devos diriģentam pretī uz viesnīcu Jūrmalā, bet viņa kundze nāca man pretī, teikdama, ka viņš ir sasirdzis un nevar doties ne uz mēģinājumu, ne koncertu. Problēmu radījis restorāna deserts, kurš, izrādījās, tur bija uzglabāts bojātā ledusskapī. TĀDU koncertu TĀDĀ dienā atcelt nedrīkst! Steigšus kā aizvietotājs tika sarunāts diriģents Vasilijs Sinaiskis, kas sakritības dēļ no Maskavas Lielā teātra bija ieradies Rīgā, lai noklausītos šo Brāmsa rekviēmu. Kad par dublieri padzirdēja Fišers-Dīskavs, tad pēc dažu minūšu pārdomām sacīja, ka laikam jau jūtoties labāk un tomēr dosies uz koncertu,» šodien ar smaidu stāsta M. Mozers. Viņš atceras, ka slavēno diriģentu Doma laukumā jau sagaidīja ātrā palīdzība ar kvalificētu mediķu brigādi un baznīca bija uzdevumu augstumos, lai ģērbkambarī iekārtotu diriģentam improvizētu labierīcību, ja nu kas. «Koncerts noritēja bez vismazākās aizķeršanās. Gan koris, gan orķestris zināja par situāciju, iespējams, tāpēc muzicēja neikdienišķā sinerģijā ar diriģentu, raidīdami viņam drošu atbalstu. Lai piešķirtu šim pasākumam arī *uguns klātbūtni*, neizprotamā kārtā koncerta laikā altāra vietā aiz vitrāžām kaut kas aizdegās. Doma laukumā ieradās ugunsdzēsēju mašīnas un aši nelaimi novērsa. Klausītāji māksliniekiem veltīja ovācijas, bet atcerēsimies – neilgi pirms tam mēs visi bijām stāvējuši *Baltijas ceļā*, kurā sadoto roku pulss bija ar unikālu iedarbību. Ne tikai uz pašapziņu.»